

Notă Conceptuală a Inițiativei „Localități Prietene ale Copiilor” în România



Localitate Prietenă a Copiilor – definiție

O „Localitate Prietenă a Copiilor” este un municipiu, un oraș, o comunitate sau un sistem de guvernare locală care se angajează să respecte drepturile copilului, așa cum sunt definite în Convenția ONU cu privire la drepturile copilului.

În practică, este un municipiu, un oraș sau o comună în care vocile, nevoile, prioritățile și drepturile copiilor sunt integrate în politicile, programele și deciziile publice. Viziunea este ca fiecare copil și tânăr să se bucure de copilărie și să își atingă potențialul maxim în municipiul/orașul/comuna în care trăiește. Principiile care ghidează inițiativa sunt: interesul superior al copilului, demnitate, participare și apartenență, viață și supraviețuire, nediscriminare și echitate, transparență și responsabilitate, interdependență și indivizibilitate.

Cadrul de Acțiune al ILPC

1. Fiecare copil și tânăr este apreciat, respectat și tratat corect.
2. Vocea, nevoile și prioritățile fiecărui copil și tânăr sunt ascultate și luate în considerare în politicile publice.
3. Fiecare copil și tânăr are acces la servicii sociale esențiale de calitate.
4. Fiecare copil și tânăr trăiește într-un mediu sigur și curat.
5. Fiecare copil și tânăr are posibilitatea să se bucure de viața de familie, de joacă și de timp liber.

Criterii minime pentru obținerea titlului de Localitate Prietenă a Copiilor

- 1. Rezultate demonstrabile pentru copii printr-o abordare din perspectiva drepturilor copilului (care urmează să fie selectate pe baza constatărilor din analiza de situație și a priorităților locale)**
 - Fiecare copil și tânăr trăiește într-un mediu sigur și curat.
 - Fiecare copil și tânăr are acces la servicii sociale esențiale de calitate (asistență medicală, educație, servicii sociale, dezvoltarea și educația timpurie a copilului, etc.).
 - Fiecare copil și tânăr are posibilitatea să se bucure de viața de familie, de joacă și de timp liber.
 - Inegalitățile dintre copii sunt reduse prin abordarea cu prioritate a problemelor copiilor vulnerabili (de exemplu, copii de etnie romă, copii cu dizabilități, copii care trăiesc în sărăcie etc.).

2. Participarea copiilor prin mecanismele create (consilii ale copiilor și tinerilor) în toate fazele ciclului ILPC

- Vocea, nevoile și prioritățile fiecărui copil și tânăr sunt parte integrală a politicilor publice, a programelor și deciziilor care le influențează viața și viitorul.
- Copiii sunt apreciați, respectați și tratați corect.

3. Implicare demonstrabilă privind eliminarea discriminării fiecărui copil și a tuturor copiilor la nivelul politicilor și al acțiunilor autorităților locale, inclusiv în cadrul ILPC.

- Copiii să aibă o șansă echitabilă în viață indiferent de originea lor etnică, religie, venituri, sex sau abilități.

Strategii de implementare obligatorii

- planificare strategică și bugetare favorabilă pentru copii la nivelul întregului oraș
- comunicare, conștientizare și advocacy pe tema drepturilor copiilor
- mecanisme și procese incluzive de participare a copiilor (criteriu minim)
- măsuri active pentru reducerea/ eliminarea discriminării (criteriu minim)
- monitorizarea și colectarea datelor dezagregate privind copiii

Managementul și coordonarea Inițiativei Localități Prietene ale Copiilor (ILPC) la nivel național

Comitetul Național de Coordonare (CNC) are max. 15 membri și este înființat și instruit pentru a ghida și superviza implementarea ILPC în România. CNC include principalii actori la nivel național (din sănătate, educație, protecția copilului, servicii sociale, planificare urbană, statistică etc.), copii și tineri (de exemplu, consilii/asociații/organizații ale copiilor/studentilor/elevilor), societatea civilă, mediul de afaceri, mediul academic, mass-media. Implicarea activă a copiilor, inclusiv a celor marginalizați și vulnerabili, este esențială pentru ca politicile, serviciile și facilitățile pe care le utilizează sau care îi afectează să reflecte și să răspundă preocupărilor, ideilor și priorităților lor.

Cu sprijinul UNICEF România, CNC supervizează și coordonează ILPC la nivel național și are următoarele responsabilități:

- definește prioritățile naționale generale pentru ILPC și cadrul național ILPC sub coordonarea metodologică a UNICEF România
- definește un indice ILPC care va fi utilizat în continuare pentru evaluarea și recunoașterea localităților prietene cu copiii
- aprobă planurile de acțiune ILPC pe baza criteriilor minime globale și a priorităților definite la nivel național, lăsând posibilitatea de a reflecta analiza situației locale; acordă titlul de localitate candidată
- definește un cadru și un proces de monitorizare și evaluare pentru localitățile participante
- recunoaște localitățile prietene ale copiilor și acordă titlul

UNICEF în România va organiza un workshop de orientare privind ILPC și va asigura îndrumare metodologică pentru CNC.

Managementul și coordonarea Inițiativei Localități Prietene ale Copiilor (ILPC) la nivel local

Comitetul Local de Coordonare (CLC) este înființat pentru a oferi îndrumare și orientare generală în ceea ce privește punerea în aplicare a ILPC în fiecare localitate. CLC va fi condus de primar sau viceprimar și va raporta Consiliului Local cu privire la progresele înregistrate în implementarea ILPC. CLC va include principalii actori de la nivel local (de ex., departamente relevante din administrația locală, precum cele din sănătate, educație, protecția copilului, servicii sociale, planificare urbană etc.), membrii Unității Locale de Coordonare, copii și tineri (de exemplu, consilii/asociații/organizații ale copiilor/studentilor/elevilor), societatea civilă, asociații profesionale, sectorul de afaceri, mediul academic, reprezentanți ai UNICEF în România. Dimensiunea va varia între 10-15 membri, în funcție de mărimea localității (10 membri pentru comunitățile rurale și maximum 15 membri pentru zonele urbane).

Comitetul Local de Coordonare este responsabil de:

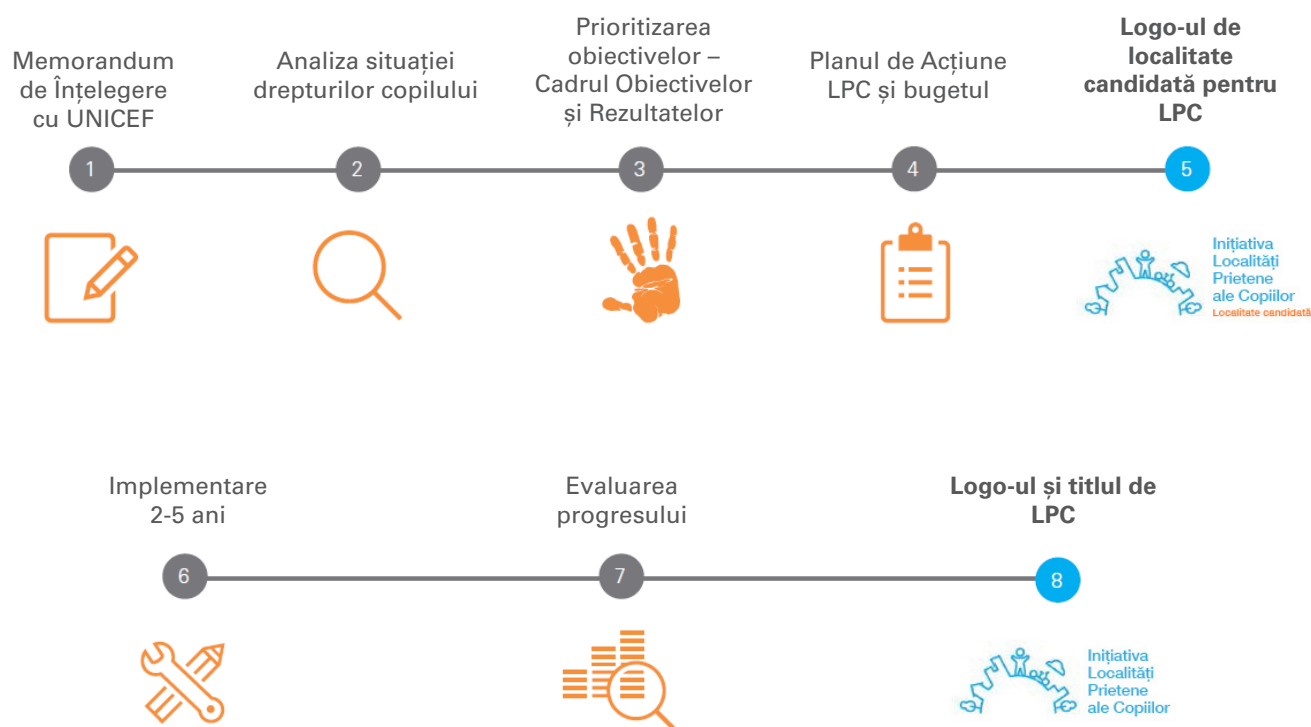
- asigurarea suportului pentru realizarea unei analize a situației drepturilor copilului și elaborarea unei baze de referință, inclusiv prin consultarea copiilor și a principalelor părți interesate;
- redactarea Planului de Acțiune local al ILPC și asigurarea bugetului necesar; prezentarea acestuia spre aprobare de către Comitetul Național de Coordonare;
- înființarea și supervizarea unei Unități Locale de Coordonare în cadrul localității;
- îndrumarea și orientarea Unității Locale de Coordonare;
- monitorizarea progreselor pentru a identifica și aborda eventualele oportunități și provocări;
- pregătirea raportului anual și final pentru UNICEF și sprijinirea evaluării independente a Planului de Acțiune local.

O Unitate Locală de Coordonare (ULC) formată din personal desemnat de administrația locală (cel puțin două persoane – una care coordonează Unitatea și un specialist în participarea copiilor) este înființată sub îndrumarea Comitetului Local de Coordonare pentru a:

- oferi sprijin tehnic pentru dezvoltarea cadrului local al ILPC
- asigura sprijinul tehnic și activitățile de secretariat pentru Comitetul Local de Coordonare (CLC)
- asigura managementul zilnic și implementarea ILPC la nivel local (de exemplu, organizează întâlniri periodice ale CLC, inclusiv stabilirea ordinii de zi și informarea CLC cu privire la progresele, oportunitățile și provocările înregistrate; facilitează analiza situației drepturilor copilului, organizează consultări la nivel local, facilitează și organizează ateliere de lucru și activități cu copiii, facilitează și coordonează dezvoltarea, punerea în aplicare și monitorizarea progreselor înregistrate în raport cu obiectivele și indicatorii Planului de Acțiune, colectează date pentru a identifica și aborda eventualele obstacole, pregătește evaluarea independentă)
- coordona partenerii de implementare a ILPC
- conduce activitățile de conștientizare și de advocacy
- identifica nevoile și soluțiile de formare și de consolidare a capacităților
- identifica soluții de finanțare durabilă

UNICEF în România va organiza un workshop de orientare privind ILPC și va asigura îndrumare metodologică.

Ciclul/procesul ILPC la nivel local



1. Se încheie un **Memorandum de Înțelegere** cu fiecare localitate pentru implementarea inițiativei „Localități Prietene ale Copiilor” (este disponibil un Memorandum de Înțelegere standard care include cerințele minime).
2. În localitatea vizată se realizează o **analiză a situației drepturilor copilului** prin identificarea datelor statistice, a politicilor locale, a legilor și a cercetărilor relevante privind situația și bunăstarea copiilor; analiza facilitează înțelegerea contextului, a complementarității rolurilor și a proceselor decizionale ale administrației locale și ale altor părți interesate la nivel local și evidențiază cele mai importante domenii de intervenție pentru copii, cauzele și ceea ce copiii doresc să schimbe.
Analiza va contribui la dezvoltarea Planului de Acțiune a ILPC, va stabili valorile de referință în raport cu care vor fi monitorizate și evaluate progresele și impactul, va furniza dovezi pentru elaborarea politicilor și va identifica nevoile de dezvoltare a capacităților locale. Analiza situației sprijină administrațiile locale în identificarea provocărilor locale legate de drepturile copilului, a consecințelor pe care acestea le au asupra copiilor și a schimbărilor și rezultatelor preconizate.
3. **Elaborarea cadrului de acțiune al ILPC, stabilirea priorităților obiectivelor și elaborarea Planului de Acțiune (2 până la 5 ani)** pe baza rezultatelor analizei de situație. Etapele cheie sunt formularea unei teorii a schimbării, dezvoltarea unui cadru logic cu indicatori pentru monitorizarea progresului și a impactului și identificarea rolurilor, responsabilităților și a termenelor, precum și a resurselor (alocarea bugetului) pentru activitățile din Planul de Acțiune. Planurile de Acțiune se vor concentra pe trei domenii aliniate la cele trei criterii minime globale (obținerea unor rezultate pentru copii în mai multe domenii în vederea asigurării unei abordări globale a drepturilor copilului; participarea efectivă și incluzivă a copiilor și tinerilor; implicare în vederea eliminării discriminării copiilor la nivelul politicilor și al acțiunilor autorităților locale, inclusiv în cadrul ILPC) care sunt cele mai urgente, prin măsuri care se află în puterea și mandatul autorităților locale respective. În mod concret, Planul de Acțiune definește obiective, activități, indicatori cu baze de referință și ținte, termene și alocări bugetare pentru fiecare obiectiv și activități pentru a asigura un angajament adecvat de resurse financiare și umane. Rolurile și responsabilitățile trebuie

să fie definite în mod clar pentru a asigura răspunderea pentru punerea în aplicare. Coordonarea intersectorială este esențială. Ar trebui să se ajungă la un consens local larg prin intermediul unui proces consultativ.

4. **Acordarea titlului de candidat la titlul de Localitate Prietenă a Copiilor** după aprobarea Planului de Acțiune de către Comitetul Național de Coordonare.
5. **Implementarea (de la 2 până la 5 ani) și monitorizarea punerii în aplicare a Planului de Acțiune.** Odată ce Planul de Acțiune este finalizat și aprobat la nivel național, următoarea etapă este începerea implementării și realizarea obiectivelor identificate, cu accent pe respectarea termenelor convenite și a bugetelor disponibile. Datele ar trebui să fie colectate anual în scopul monitorizării de către Unitatea Locală de Coordonare (ULC) cu sprijinul diferitelor părți interesate, în conformitate cu responsabilitățile definite în Planul de Acțiune. Această activitate va fi integrată, pe cât posibil, în procesele locale de colectare a datelor existente. Existența datelor calitative este, de asemenea, importantă, deoarece acestea pot oferi exemple reprezentative și povești despre ce s-a schimbat, de ce s-a schimbat și ce impact a avut asupra drepturilor și vieții copiilor. O analiză a celor constatate ar trebui să fie realizată anual (de către ULC) pentru a evalua atât progresele înregistrate în ceea ce privește obiectivele și indicatorii conveniți în Planul de Acțiune, sub forma unui raport, cât și îndeplinirea criteriilor minime pentru procesul de recunoaștere (Indexul Localităților Prietene ale Copiilor).
6. **Evaluarea independentă a implementării Planului de Acțiune ILPC** la sfârșitul punerii în aplicare pentru a măsura progresul și impactul. Evaluarea va surprinde, de asemenea, efectele intenționate și neintenționate și va investiga motivele pentru care anumite aspecte ale implementării au fost sau nu au fost puse în aplicare conform planului. Autoritățile localității vor împărtăși rezultatele și vor obține sprijinul public pentru a continua inițiativa, iar CLC, cu sprijinul tehnic al ULC, va revizui indicatorii, păstrându-i pe cei care oferă dovezi relevante, iar noi indicatori care au devenit relevanți pot fi incluși. De asemenea, va fi elaborat și diseminat un raport adaptat copiilor.
7. **Localitățile vizate care se califică primesc titlul de Localitate Prietenă a Copiilor** pe baza unei evaluări independente pozitive privind implementarea Planului de Acțiune.
8. **Integrarea participării copiilor în procesul de luare a deciziilor la nivel local pe tot cursul procesului ILPC.**

Participarea copiilor se află în centrul construirii unei „localități prietene a copiilor”

Implicarea activă a copiilor, inclusiv a celor care sunt marginalizați și vulnerabili, este esențială pentru ca politicile, serviciile și facilitățile pe care le utilizează sau care îi afectează să reflecte și să răspundă preocupărilor, ideilor și priorităților lor. Pentru siguranța și bunăstarea copiilor, este esențial ca participarea copiilor să fie: transparentă și informativă; voluntară; respectuoasă; relevantă; facilitată de medii și metode de lucru adaptate copiilor; incluzivă; susținută de formare; sigură și sensibilă la riscuri; responsabilă.

Noi structuri ale copiilor/elevilor/studentilor sunt înființate la nivel local în comunitățile în care ele nu există deja (pe baza constatărilor analizelor de situație) pentru a acționa ca organisme/consilii consultative pe lângă consiliile locale și pentru a participa la procesele decizionale și la procesul ILPC la nivel local. Sunt elaborate/stabilite mecanisme și procese participative incluzive pentru copii pentru a facilita participarea acestora la procesele decizionale la nivel local.

9. **Promovarea unui mediu de învățare pentru principalii actori implicați în punerea în aplicare a ILPC** prin vizite de studiu, schimburi de experiență și documentarea punerii în aplicare a inițiativei.

Sprijinul UNICEF

UNICEF oferă sprijin localităților în planificarea și implementarea ILPC:

- orientare generală și îndrumare metodologică pentru localitățile participante (de exemplu, consiliere, instrumente, modele de documente, termeni de referință, fișe de post etc.);
- consiliere strategică și sprijin tehnic adaptat contextului;
- formarea și consolidarea capacității, inclusiv elaborarea de pachete de formare personalizate;
- coordonare și îndrumare pentru analiza situației drepturilor copilului, elaborarea planului de acțiune și evaluarea independentă a punerii în aplicare a planului de acțiune;
- aplicație online dedicată care poate fi utilizată pentru consultarea copiilor în timp real;
- coordonare a rețelei naționale ILPC și a rețelelor de învățare (de exemplu, coordonarea și schimbul de cunoștințe între LPC, organizarea de inițiative de înfrățire, vizite de studiu etc.);
- materiale de comunicare și prezentări la evenimente și ateliere de lucru;
- schimbul de informații și cunoștințe la nivel global (site-ul global al ILPC, rețeaua ILPC și comunitatea de practică online).